

Nikoli marksizem iskreno ne bi mogel zapisati:

Zvesti narodu, domovini in vladarju! Če bi zapisal, bi se zlagal.

O sebi lahko trdimo, da je ljubezen, udanost in zvestoba narodu, domovini in vladarju bistveno - sestavni del našega programa. Z njim v soglasju je naše delo.

V svoji veri v vsemogočnega Boga zato udano prosimo na Vidov dan sredi najtežjih preizkušenj narodov, da varuje našo zvestobo, varuje narod, domovino in vladarja.

Nov red

Nihče več si ne prikriva resnice: v svet prihaja nov red. Vsa v krčih je stara družba s svojim krivičnim vrednotenjem človeka in s svojo nekrščansko delitvijo pravic.

Nam za starim odmirajočim kapitalističnim redom gotovo ni žal. Bili smo v Sloveniji prvi, ki smo mu dosledno obrnili hrbet. Marksizem je namreč sprejel borbo z njim samo na zunaj. Ohranil je njegovega duha. Zato je z liberalizmom v pobratimstvu tudi sam v globinah le rušil, razdvajal in pustosil. Mi pa smo zavrgli gnilo jedro kapitalizma. Liberalizmu smo se odpovedali na celi črti, zavrgli njegov goljufivi videz, njegova gesla in fraze in smo krenili v graditeljsko gibanje slovenskega katoliškega narodnega delavstva. Začeli smo boj za novo krščansko družbo.

Mislili smo, da bo borba dolgotrajna. Nismo verjeli, da je nova družba tako blizu. Strašna preizkušnja in veliko trpljenje narodov v sedanji vojni pa sta stari sistem razrahljala prav do temeljev. Nikoli več se ne povrne v življenje, pa naj se vojna konča tako ali tako.

Narodi so sedaj spoznali, da se morajo odpovedati anarhiji, demoralizaciji in demagogiji. Zatreli morajo razkrajajočo neurejeno svobodo, zavreči laždemokracijo, za katero so skrivali velikokrat svoje interese največji goljufi. Minul je tako čas laskanja množicam, minul čas prikrievanja resnice, da skupnost od vseh zahteva žrtev in dajatev.

Liberalizem je sprostil človeka vseh нравnih vezi, vsake povezanosti s celoto. Ustvaril je razrvano, v sebi razdrto nekrščansko družbo. Pripeljal nas je v sedanji razsul. Proti njemu smo vstali mi s svojim krščanskim programom. Ta uvaja zopet red, odgovornost, dolžnost in avtoriteto za vse. Proti razsulu so končno vstali tudi narodi sveta in sprejeli nase ogromna bremena. Ves svet danes spoznava, da ni mogoče vztrajati v starem neredu, v starih obrabljenih formah. Življenje samo neizprosno zahteva novih in prišle bodo. Ze prihajajo: za Rusijo Italija, Portugalska, Nemčija, Španija, Romunija itd. Avtoritarni režimi vstajajo mesto demokratičnih, nekje revolucionarno v prelomih, drugje postopno. Tudi mi nismo in ne bomo izvzeti.

Vemo da so vsa preoblikovanja iz starih v nove družbe sedaj že poizkusi. Vemo, da je v zgodovini človeštva treba desetletij za dokončno ustaljenje stoletja veljavnih družbenih oblik. Tako je bilo pri prehodu iz suženjske v fevdalno dobo in iz fevdalne v meščansko-kapitalistično. Iz te prehod v novo stanovsko ne more biti drugačen. Le ko bi Cerkev vsi poslušali, ko bi v njenem duhu ravnali, bi bila pot do končne preureditve mnogo krajša. Toda narodi so kakor otroci. Opominov matere nečejo slišati, dokler jih trpljenje samo ne izuči, kako prav bi bilo, da so jo ubogali.

Nov red prihaja vseeno. Počasi ustvarja pravo obliko, novo stanovsko družbo s končno božjo avtoriteto in z medsebojno povezanostjo in odgovornostjo. Tako zahteva krščanski program našega pokreta. Pri vztrajnem delu za njegovo zmago se zato ne pustimo begati. Trdno se oklenimo svoje organizacije, vztrajno delajmo za njeno rast. Ustvarjajmo z njo nov red, v katerem ne bo več mrtvi kapital gospodar nad interesi naroda, gospodar njegovih stanov in božje-človeških pravic poedinca.

Ob svojem nastanku smo napovedali neizprosno boj buržuaznemu kapitalistič-

PLENARNA SEJA JUGOSLOV. DELAVSKE ZVEZE

V dneh 19. in 20. junija se je vršila v Beogradu seja plenarna Jugorasa, katere se je udeležila tudi Zveza združenih delavcev, ki na podlagi sklenjenega sporazuma deluje povezana z Jugoraso proti internacionalizmu za nacionalno orijentacijo delavstva, proti marksizmu za nov socialno stanovski delavski program, katerega vplivi se že danes krepko črtajo v že izvedenih in napovedanih socialnih reformah. ZZD so na seji zastopali tovarši Langus Jože, Pirih Milko in Gasar Albin, slovensko Delavsko zbornico pa njen predsednik tov. Kozamernik Viktor.

Vsled preobremenitve z državniškimi posli je sejo mesto predsednika Dragiše Cvetkovića vodil podpredsednik Mitić Ljubomir, ki je v dve urnem govoru razvil ideologijo Jugorasa in njegove zahteve za rešenje vseh socialnih problemov. V imenu ZZD je zborovanje pozdravil podpredsednik tov. Langus, čigar jasne in odločne besede so našle srčno odobravanje. V celodnevem posvetovanju, ki je trajalo pozno v noč, je bil po posameznih referentih razvit program dela Jugorasa: o delavskem združništvu, v katerem je bilo konstantirano, da so delavci in nameščenci kot proizvajalci in konzumenti vezani na posrednike iz nedelavskih kapitalistično usmerjenih krogov, ki po mili volji posredujejo delavstvu in nameščentstvu manj kvalitetno blago po visokih cenah. Nimajo pa delavci in nameščenci vsled slabo razvitega združništva vpliva na reguliranje ekonomskih sredstev, ki se morejo staviti v službo delovnega ljudstva. Zato se je zahtevalo, da se čimprej izda Uredba o pobišanju delavskega združništva, da se ista vse

stransko razvije in se s tem popravi delavstvu in nameščentstvu položaj. V referatu tajnika CTDZ tov. Popovića so bile nanizane zahteve:

1. da se tudi v praksi izvaja pozitivno delovno pravo,
2. da se odstranijo nedostatki, posebno pa še da se izdajo novi predpisi za zboljšanje delovnih in plačilnih pogojev.
3. Da se reorganizirajo ustanove socialnega zavarovanja na osnovi popolne avtonomije z paritetnimi upravami delavcev in delodajalcev.

Plenumu so bili dani v razpravo še referati o delavskem tisku, o akciji in taktiki o vprašanju organiziranja prostega časa delavcev in nameščencev. To vse dokazuje, da je bila seja po vsebini bogata, in da morejo sklepi ki so bili na tej seji sprejeti, pomagati k zboljšanju duhovnega in materijalnega položaja našega delavstva.

Pečat seji pa sta dala predsednik Jugorasa tov. Dragiša Cvetković in gradbeni minister dr. Miha Krek, ki sta v tehtnih izjavah okrepila zborovalce in napovedala, da se bližamo v našem socialnem in gospodarskem življenju novim časom nasproti, ki bodo neenako gospodarsko in socialno strukturo naše države uravnovesili in s tem pripomogli, da se bo tudi delavstvo življenje zboljšalo. Govor predsednika Dragiše Cvetkovića prinašamo na drugem mestu. Ob zaključku zborovanja je bila sprejeta sledeča resolucija:

Ugotovilo se je:

1. Da so po zaslugi socialističnih-komunističnih ostankov strokovnih organizacij jugoslovanski delavci vse do danes razbiti, s čimer njihova borba često doživlja neuspehe.

2. Da so delavske socialne ustanove kakor: Delavske zbornice, Okrožni uradi za zavarovanje delavcev, Javne borze dela, Pokojninski zavodi daleč od tega, da s svojim delom zadovoljijo vprašanja zaščite delavsko-nameščenskih interesov prav vsled tega, ker nimajo nacionalno orijentirane delavske organizacije na te ustanove dovoljnega vpliva.

3. Da vprašanje cenenih in zdravih delavskih stanovanj predstavlja v naši državi še bolno vprašanje, ker so delavci vsled visokih najemnin prisiljeni, da stanujejo v nezdravih kletah in podstrešjih in da za taka stanovanja plačajo visoke zneske z ozirom na svoje majhne plače.

4. Da doseđanja osnovna mezda ne odgovarja več življenjskim potrebam, ker so stroški za življenje v poslednjem času ogromno narasli in so banji izkoristili vse možnosti povišanja minimalnih mezd po Uredbi o minimalnih mezdah, sklepanju kolektivnih pogodb, pomirjenju in arbitraži. Prav tako kršijo delodajalci njene jasne predpise, dočim oblast ne podvzame potrebnih ukrepov, da se krivci kaznujejo.

5. Da finančna politika države ni zasnovana na splošnih interesih in da je ona danes izrazito kapitalistična.

6. Da v vrstah delavcev in nameščencev vlada velika brezposestnost in da so Javne borze dela v svojem delovanju šle mimo odredene naloge, ker ni pomoč, katero one nudijo, dovoljna.

7. Da delavsko socialno zavarovanje ne odgovarja stvarnim potrebam delavcev in nameščencev in da je treba izvršiti reorganizacijo in novelizacijo pri bolezenskem kakor pri zavarovanju za starost, onemoglost in smrt v

(Nadaljev. na 2. str.!)

Predsednik vlade o ciljih Jugorasa

BOJ ZOPER ZASTARELO MISELNOST

Ako rezumiramo naše delo v preteklosti, potem bomo videli, da smo se v realiziranju našega programa borili z mnogimi težkočami, kljub temu, da smo v vrhovih državne uprave imeli iskrene prijatelje. Predvsem je bilo potreba izpremeniti mentaliteto druge strani, ki ni delavska, izmenjati poglede na delavsko silo, njihovo pojmovanje o gospodarski moči naroda in države. Boriti smo se morali z zastarelo mentaliteto, katera je šla po starih kolesnicah kljub popolnoma izpremenjenim prilikam v svetu. Niso videli, da gospodarstvo naroda počiva na delovni sili in da je kapital tu, da jih podpre na bazi skupnega sodelovanja.

PODLAGA DELA MESTO ZLATE PODLAGE —

Mislili so, da je danes mogoče gospodarstvo kapitala nad delovnim svetom, čeprav tudi v državah z velikimi tradicijami in konservativnimi pogledi odstopajo od navad preteklosti in celo objavljajo, da ni več privatne lastnine in da vse dobro pripada državi in narodni obrambi. Teorija o zlati podlagi, varvanju vrednosti denarja danes velja toliko, kolikor je gospodarska delavnost zemlje sposobna, da ustvari svojemu narodu boljše pogoje za življenje. Vse finančne doktrine in vse teorije iz preteklosti padajo in mesto njih se javlja narodna disciplina in organiziranje narodne produktivne moči. V teh dogajanjih vidimo postopno realizacijo našega programa in naših po-

gledov. Tudi v naši državi se morejo pogledi na kapital in delovno silo popraviti v korist glavnega faktorja naše narodne proizvodnje — v korist delovnega ljudstva. Časi to imperativno zahtevajo.

Ako pogledamo okoli sebe druge države, bomo videli, da tam, kjer je bila disciplina, tam kjer je bilo sodelovanje med kapitalom in delovno silo na pravični osnovi, kjer je bila nemogoča groba eksploatacija delovnega ljudstva, kjer je ena volja zvrha urejevala odločno o tem, koliko in kako se bo delalo, da je tam bilo več sile in več uspehov. Vsled tega moramo mi zlomiti staro mentaliteto.

KMALU PRIDEJO POTREBNE REFORME

To pomeni: razdelitev dobrin mora biti pravičnejša. Vse ostrine se morajo nivelizirati. Narodno gospodarstvo mora postati v resnici državno in narodno in mora služiti samo interesom istih. To je bil naš program od začetka in za ta program se bomo borili.

Mi smo šli postopoma. Na poti je bilo mnogo težkoč. Jaz sem študiral vaše predloge, razumel sem vaše težkoče, poslušal želje in zahteve vaših delegacij. Jaz sem rekel: Počasi, potrpežljivo! Verjem, da bomo kmalu prišli v take forme, da bodo prišle do izraza glavne linije naše delavske politike. S tega odgovornega mesta se bom trudil z vsemi silami, da poleg tega, kar je narejeno pri velikih državah, gremo po poti, da bo prišla ideologija našega pokreta do popolnega izraza.◀

nemu in marksističnemu razdiranju. Takrat so nas vsi zmerjali. Čas nam je dal prav. Danes vstaja nova družba. Z strnitvijo naših sil bomo dosegli, da bo pri nas zgrajena po našem programu. Gradimo zato močno ZZD. Z njo gradimo novo boljše družbo, ustvarjamo nov krščanski red.

Dvojna narava človeka

Že v članku »Posameznik in družba« smo ugotovili, da mora vsak družbeno obnovitveni pokret upoštevati obe plati človekove narave, če hoče, da bo obnova družbe uspešna. Danes pa si ti obe plati človekove narave malo bolj približajmo.

Bistvo človeka sestavljata netvarna duša in tvorno telo. Duša je počelo umnosti in svobodne volje. To dvojje utemeljuje človekovo osebnost. S svojim razumom more človek spoznati Boga in ločiti med dobrim in zlim. Razsvetljen po razodetju pa bolj za trdno spozna namen svojega življenja. Z voljo more kljub slabim nagnjenjem svoj namen tudi doseči. Zaradi tega je človek zvišen nad vsem kvarnim svetom. Ta je njemu sredstvo on mu je namen. Človek pa ni in ne more biti sredstvo nikogar in živi samo Bogu. Svobodno se odločuje za svoj namen in za pota, da ta svoj namen tudi doseže. Kot svobodno bitje je za svoja dejanja tudi odgovoren. Tako je kot naravno bitje nosilec dolžnosti in zato, ker dolžnosti, tudi pravic.

Človekova duša po božji podobi ustvarjena je neumrjoča in ima večjo vrednost kakor ves svet skupaj. Po svojem bistvu (saj ima človek dušo in telo), po svojem izvoru (posredno smo vsi stvari božje) in po svojem namenu (vsem je namen Bog) smo vsi

ljudje enaki. Zato pa imamo tudi nekatere naravne pravice in dolžnosti, ki so vsem ljudem enako dane in vsem enako naložene.

Razen teh enakosti pa poznamo tudi mnogo različnosti med ljudmi. Ločijo jih spol, starost, moč spoznanja in volje, imetje, vloga v družbi itd., ki pa nikakor ne utemeljujejo kake manj vrednosti posameznikov. Pač pa jim določajo te razlike razne naloge v družbenem življenju. Čeprav opravljajo v družbi različne naloge in so zaradi tega za družbo pomembnejši (znanstvenika ne moremo kar poljubno nadomestiti s poljubnim kakor to lahko storimo z ročnim delavcem), vendar kot ljudje brez ozira na svoj položaj v družbi niso več vredni.

ČLOVEK JE DRUŽNO BITJE

Čeprav je človek oseba z njemu povsem lastnim namenom, vendar ne more sam zase obstojati, ne uspevati. Družbo potrebuje za svoj telesni in duhovni obstoj in razvoj.

Človekova družnost je utemeljena v njegovem spolnem nagonu in v njegovem družnem gonu ter v njegovih družnih lastnostih.

Bog je človeka ustvaril kot družno bitje: »In ustvaril je Bog človeka po svoji podobi; po podobi božji ga je ustvaril; moža in ženo ju je ustvaril«.

Vse človekove lastnosti imajo bolj ali manj socialni značaj (pravičnost). Svoje dopolnjevanje pa dosegajo v ljubezni, ki vse v sebi vključuje. Ljubezen pa že po svojem bistvu ne samo sprejema, ampak pred vsem daje in prav s tem sebe osrečuje.

Že življenje samo sili človeka, da živi v družbi. Nebogljen se rodi in brez družbe bi si ne mogel ohraniti niti telesnega življenja. Prav tako pa je tudi v duhovnem oziru navezan na družbo. Kakšna bi bila naša kultura, če bi moral vsak vse sam iznajti in izumiti? Tako pa družba vsakemu posamezniku posreduje vsa spoznanja in izkušnje vseh prejšnjih človeških rodov.

Najvidnejše zunanje znamenje človekove družnosti je govor, ki z njim izraža človek soljudem svoje misli, čustva in občutke. Skupen jezik predstavlja eno bistvenih znamenj naravne družbe naroda, čeprav ni edini in vedno odločujoči. (Irci.)

Zmotne so torej vse zamisli, ki hočejo ustvariti videz kakor da človek sam sebi zadošča in ki ga hočejo osvoboditi vseh naravnih vezi do družbe, namesto teh nesprenemljivih pa postaviti umetne, od volje vseh in volje vsakega posameznika odvisnih vezi. To je storil Hobbes (1588—1669), ki je trdil, da je človek po svoji naravi popolnoma pokvarjen. Da boj vseh proti vsem človeštva ne bi uničil, so ljudje odnehali, odstopili oblast nad sabo samo enemu ali nekaterim in se tako združili v družbo. J. J. Rousseau (1712 do 1778) pa je trdil prav nasprotno. Človek je po svoji naravi dober in sam sebi popolnoma zadošča. Toda tisti, ki si je prvi prilastil lastnino in trdil, da je njegova, pa so mu ljudje verjeli, je prvi povzročitelj vseh prepиров, vojn in zločinov. Da se ne bi človeštvo poklalo, so se ljudje po pogodbi združili v družbo.

Na tej podlagi so nato zrasle zmotne teorije o organizaciji družbe, kjer naj bi odločala volja »surovega« naroda brez ozira na Boga ali na naravne zakone.

Čeprav pa je človek tako bistveno družno bitje, da bi brez družbe niti obstojati ne mogel, vendar ne sme družba njegove osebnosti niti ovirati, še manj pa zapirati. Katoliška sociologija priznava v polni meri obe strani človekove narave, in skuša določiti najprimernejšo obliko medsebojnih odnosov tako, da prideta obe do polne veljave, da pa nobena druge ne potisne v ozadje. Sicer je res, da življenje nekoliko niha in se sedaj nagiblje bolj na to, da daje prednost človekovi družnosti, drugič pa zopet človekovi osebnosti (bolje: sedaj družbi, sedaj posamezniku) vendar pa lahko s precejšnjo gotovostjo ugotovimo meje, preko katerih se ne sme življati niti človekova osebnost niti človekova družnost. Takrat pa je dolžnost vseh katoličanov, da rečejo: Ne!

Vsaka prava obnova človeške družbe mora torej upoštevati obe plati človekove narave in zagotoviti obem možnost skladnega razvoja.

Drobne delavske

V TRBOVLJAH

Rudniško podjetje gradi novo otroško zavetišče za rudarske otroke. Zavetišče je preračunjeno na poldrug milijon dinarjev. Ob naraščajoči draginji bo proračun brezdvomno precej prekoračen. V načrtih je predvideno, da bo v zavetišču dobilo popolno oskrbo 25 sirot, a 75 otrok bo tam našlo dnevno zavetišče. Verjetno je, da bo stavba v glavnem letos že dovršena in morda tudi že izročena svojemu namenu. V industrijskih krajih so taka otroška zavetišča nujno potrebna, da obvarujejo otroke pred cesto in njenim kvarnim vplivom. TPD je z započeto akcijo zamašila globoko vrzel v tukašnjem socialnem skrbstvu.

DELA VSTVO MOSTARSKE OBČINE

Mostarska občina je svoje pomožno delavstvo preslabo plačevala. Draginja je rastla, plače delavstvu pa ne. Zato so delavci sklenili od občine zahtevati 30% draginjsko doklado in ko jim jo občina ni hotela dati, so stopili v stavko. Nihče ne odvaža smeti, nihče ne škropi cest, nihče ne snazi javnih prostorov. Vse mesto je bilo tako zavito v oblake prahu. Končno je mestna občina izjavila, da bo delavcem ugodila.

STAVKA DELAVCEV V VOJVODINSKI LIVARNI

V Novem Sadu v Vojvodinski livarni je končana stavka 176 delavcev. Delavci, organizirani v Jugorasa, so dosegli 20% povišanje. Ker je to že drugo zvišanje, je celoten porast plač 33%. Vsi stavkajoči delavci so imeli v poslopju Delavske zbornice v Novem Sadu vsak dan skupno kosilo.

PRESKRBA INDUSTRIJE S SUROVINAMI

Naša industrija čim dalje bolj čuti pritisk sedanje vojne. Zaprta so morska pota in ne dobi zadosti surovin. Njihove zaloge po skladiščih se praznijo, vedno večja je nevarnost postopnega vstavljanja posameznih obratov.

Državna oblast se zato resno trudi, da bi z raznimi protiukrepi preskrbela industrijo in tako tudi zaposlila delavstvo. Peča se z vprašanjem ustanovitve posebnih central za uvoz in razdelitev surovin. Take centrale naj bi obstajale ločeno za vse industrijske panoge. Država bi v sodelovanju s strokovnimi organizacijami odločala o vprašanju uvoza, proizvodnje, razdelitve, uporabe in predelave surovin. Strokovne organizacije bi s temi posli stale pred čisto novimi nalogami. Vzele bi te naloge dokaj časa, vendar bi bilo vredno in interesom delavstva potrebno, da bi jih pritegnjene organizacije reševale z vso resnostjo.

RAZLIKA V CENAH NAJVAŽNEJŠIH ŽIVLJENJSKIH POTREBŠČIN MED

I. IX. 1939 IN I. VI. 1940

Pšenica: 100 kg od 140 na 250 din; razlika preko 70%.
Koruza: 100 kg od 117 na 290 din; razlika preko 65%.
Kruh: 1 kg od 3.50 na 4.75 din; razlika preko 50%.
Fižol: 1 kg od 2.60 na 5.50 din; razlika preko 100%.
Riž: 1 kg od 6.50 na 12 din; razlika preko 80%.
Mast: 1 kg od 16 na 22 din; razlika preko 50%.
Namizno olje: 1 l od 12 na 20 din; razlika preko 65%.

Gaser Albin:

Akcija CTDZ v Beogradu proti draginji

Čeprav je vlada v mesecih izrednega položaja vsled vojne v srednji Evropi izdala niz odredb in predpisov, da bi zajezila draginjo, vendar se draginja iz meseca v mesec veča in je življenje delavstva in nameščenstva vedno težje.

Po vsem razumljivo je, če so poedine delavske zbornice kakor tudi delavske strokovne organizacije po svojih močeh storile vse, da se nebrzdano naraščanje draginje zlasti najvažnejšim življenjskim potrebščinam umeji.

Nič ni pretirano, ako izjavim na tem mestu, da je zlasti Delavska zbornica v Ljubljani z Zvezo združenih delavcev v Ljubljani položila mnogo truda v to delo. Pritožbe in predloge za posredovanje pri vrhovnem uradu odbora za kontrolo cen pa je osrednje tajništvo prejelo od vseh strani. Na temelju teh predlogov in posebne konference osrednjega tajništva delavskih zbornic v Beogradu je osrednje tajništvo po svjem članu v odboru za kontrolo cen g. Žarija Popoviću poslalo pismo za-

htevo za maksimiranje cen najvažnejšim artiklom na bazi cen meseca septembra 1939.

Predmeti, za katere se zahteva maksimiranje, so sledeči: vse vrste moke in kruh, vse vrste mesa, fižol, mast, krompir, olje, mleko, sir, jajca, sladkor, riž, kava, cikorija, čaj, limone, kvas, drva, petrolej, električna razsvetljava, platno, nogavice, sukno in ostala tekstilna roba, milo, emajlirana posoda, predelana koža in vseh vrst obutev.

Istočasno je bilo poslano s strani osrednjega tajništva posebno pismo predstavništvu vlade, centralnemu odboru za pobiranje draginje pri predsedništvu vlade, ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje in ministrstvu za trgovino, obrt in industrijo s prošnjo za takojšnjo intervencijo.

O uspehu te akcije, kakor tudi o ostalem delu odbora za kontrolo cen bom, v kolikor mi bo to dopuščeno, še poročal.

Predsednik vlade o ciljih Jugorasa

(Nadaljevanje s 1. strani.)

pravcu skrajšanja karentne dobe za sprejem rente. Na podlagi teh ugotovitev se zahteva, da se čimprej done-se Uredba z zakonsko močjo za reorganizacijo strokovnih in kulturnih delavskih organizacij.

Administracijo je treba sprostiti in vpliv birokracije na vodstvenih mestih teh socialnih ustanov odstraniti. Prav tako se zahteva, da v samoupravah teh ustanov pridejo do izraza nacionalne delavske organizacije in Del. zbornice.

Da država in samouprave vložijo vso svojo podporo za ustanavljanje delavskih in nameščenskih zadrug.

Da občine pristopijo k gradnji cenjenih delavskih hišic. Cene privatnih stanovanj naj se maksimirajo na osnovi njihove prave vrednosti in da se tvornice in delavnice pregledajo in zgrade tako, da bo delo delavca brez škode za življenje in zdravje.

Da se izda revizija Uredbe o minimalnih mezdah, sklepanju kolektivnih pogodb, pomirjenju in arbitraži v pravcu zvišanja osnov. mezde na 4 din na uro. Krajšajo naj se vsi roki tako za uveljavljanje nove osnovne mezde, tako tudi za novo predpisane minimalne mezde. Prav tako je sprejeti Uredbo v smeri obveznega sklepanja kolektivnih pogodb v podjetjih, ako to hoče preko 50% zaposlenih delavcev.

Da se finančna politika države zasnuje na splošnih interesih in da se

vede progresivni davek, s čemer bi prestala anomalija, da največji del državnih donodkov uja delovno ljudstvo.

Sprejete so bile še resolucije o organiziranju prostega časa delavcev in nameščencev v katerih se je zahtevalo da kr. vlada izda Uredbo z zakonsko močjo o ustanavljanju potrebnih domov. Ti domovi bi se gradili v mestih in industrijskih centrih, v katerih bi se negovale kulturne, prosvetne in športne discipline. Ti domovi bi imeli tudi naloge, da bi v svojem okrilju zbirali delavsko mladino, ki bi jo vzgajali strokovnjaki.

Prav tako je bila izdana resolucija o delavskem tisku, o akciji in taktiki delavskega pokreta. V vseh teh resolucijah so klene misli, ki jih bo treba s sistematičnim delom realizirati.

Drugo jutro se je zastopstvo Jugorasa v avtobusih beogradske občine odpeljalo na Opievac, kjer je položilo na grob Viteškega kralja Aleksandra venec. Dopolodne so udeleženci obiskali Avalo z grobom Neznane junaka, kjer je v slavo vsem padlim junakom za svobodo in ustvarjanje Jugoslavije spregovoril tov. Langus Jože, ki se je spominjal v svojih toplih besedah junakov s Kajmakčalana, Doberdoba in Karpatskih ravnic, ki so svoje žrtve doprinesli za močno in veliko Jugoslavijo, katere sograditelj mora postati tudi naš delavski stan.

To je škodljivo državni skupnosti

Nihče do danes ni mogel ovreči resnice, da je voditelj slovenskega naroda dr. Anton Korošec in da je tudi ves slovenski narod po svoji poznani deklaraciji mnogo doprinesel k ustvaritvi naše skupne domovine Jugoslavije. Dokazano je z druge strani, da sta tudi hrvaški in srbski narod z vsemi svojimi silami vršila akcijo za čimprejšnjo združitev vseh v skupno državo. V razdobju dvajsetletnega skupnega življenja Srbov, Hrvatov in Slovencev se je že mnogokrat ugotovilo, da je v interesu državne skupnosti nujno potrebna enakopravnost na vseh poljih in področjih državnega življenja. V kolikor se to ni hotelo upoštevati, v toliko je bilo to v škodo nam vsem.

Žalibog, da nekateri prenapeteži ne ovažujejo osnovne resnice in napravljajo razliko v svoji prenapetosti ter ustvarjajo mržnjo in nezadovoljstvo pri ljudeh, ki so po takem delu prizadeti.

Sporočen mi je bil sledeč slučaj:

V neki industriji v okolici Beograda

je poleg drugih zaposlenih tudi precejšnje število Slovencev — katolikov. Nekaj jih je zaposlenih že precej let. Pred kratkim pa so od nadrejenih organov prejeli nalog, da morajo vsi katoliki prestopiti v pravoslavno vero, sicer bodo odpuščeni. Razumljivo je, da je tak ukaz neugodno uplival na družinske očete. Štirje ali pet takih delavcev pod silo gospodarskih razmer, čeprav težko, je že izstopilo iz svoje v pravoslavno vero. Neki drugi Slovenec, ki je tudi v podjetju že zaposlen precej časa, pa se je temu uprl, misleč, da je to samo grožnja odgovornih ljudi in se ni hotel vdati. Bil je resnično odpuščen. Dober teden za tem je bilo odpuščenih celo več delavcev — katolikov Slovencev. Obstoje od prizadetih pisane izjave, da so se s strani nadzornih organov čule hude žaljivke na naslov katolicizma s pripombami, da se bo akcija nadaljevala do popolnega iztrebljenja katolikov iz tovarne.

Naša borba - naša rast

Bohinjska Bistrica

Iz našega bohinjskega kota se že dalj časa nismo oglašili v našem stanovskem glasilu »Slovenski delavec«. Morda je že kdo mislil, da nas ni več, ker ne delamo veliko hrupa okoli našega dela, toda, čeprav so razmere pri nas prav posebno težavne, pridno delujemo na ucvrstitvi naše podružnice ZZD. Čim bo preklicana prepoved zborovanj, bomo takoj zavihali ro-kave in prišli za delo, da zberemo vse bohinjsko delavstvo v naši ZZD.

Ormož

Malo se oglasimo v našem glasilu, toda zato ne spimo. Kje drugje bi morda ob naših prilikah res zaspali. Vzeli so nam namreč predsednika, tajnika in blagajnika na orožne vaje, torej kar tri glavne funkcionarje. Nevarnost bi bila, da tako okrnjen odbor podružnice ne bi bil zmožen vršiti svoje naloge. Zato pa so za delo teh odsotnih tovarišev pridno poprijeli drugi iz namestništva v odboru in organizacija kar lepo naprej prospera. Pripravljamo se na volitve obratnih zaupnikov, ki jih bomo, kakor upamo, vse dobili sami. Prosili smo radi rastoče draginje za zvišanje naših plač na intervencijo zastopnika centrale tov. Rozmana Petra ter smo dosegli povešček 25 par na uro. Neorganizirani delavci vidijo naše prizadevanje in naše uspehe in tako upamo, da bomo tudi še te neorganizirane kmalu imeli v svoji sredi.

Groblje

V nedeljo, dne 30. t. m. se vrši sestanek naše skupine ob 1/2 10. uri dop. v Društvenem domu v Grobljah. — Pridite vsi in točno!

Murska Sobota

Delavstvo v Murški Soboti in njeni okolici se z zaupanjem oklepa narodne strokovne organizacije ZZD. Vidi, da se organizacija poštono trudi za koristi delavstva in ji je zato hvaležno. Razume to delavstvo, da je borba za njegove pravice s podjetniki težka in da je zato treba vztrajati četudi ni takoj uspehov. Delavstvo tudi to nič ne moti, da razni krajevni faktorji, ki bi radi veljali za izrazito katoliške socialne delavce, naši organizaciji nagajajo. Celó to nas nič ne moti, da so nas vrgli iz Delavskega doma, čeprav je bil v veliki meri zidan z javnim denarjem, zlasti zato, da bi služil delavcem samim. Če kdo misli, da bo na ta način varval svoje pozicije v javnosti in da si bo ustvaril priljubljenost med delavstvom, se presneto moti. Delavstvo ne gleda samo na besedo in na zunanji videz in kmalu razloči svoje resnične prijatelje od namišljenih.

Trdno hočemo tako vztrajati v svoji organizaciji. Čim več bo nekatoliškega nagajanja, tem bolj se bomo strnili okrog nje. Verjetno, da bo končno zmogla pravica in da bomo tudi v M. Soboti prodri-li v upravičenimi težnjami delavstva v vseh važnih vprašanjih.

V TOVARNI ŠIFTAR

V tovarni Šiftar Ludvilka naše delavstvo zahteva zvišanje mezd, ki so pri sedanjih draginji vsekakor nezadostne. Vemo, da tudi podjetje tarejo težave radi pomanjkanja surovin, toda dokler se dela in izdeluje blago v znatno povišani vrednosti, imamo pravico, da tudi mi nekaj prejmemo od teh poviškov. Najmanj, kar zahtevamo, pa je, da se izpolnjuje zakon in da naše delavke prejmejo vsaj tiste minimalne mezde, ki so določene po zadnji uredbi g. bana.

V PODJETJU CVETIČ

V podjetju Cvetič Janeza še naprej vodimo akcijo za uveljavljanje in priznanje naše organizacije in naših obratnih zaupnic. Odklonili smo stališče, ki smo ga bili v tem podjetju deležni, je v veliki meri delo nekaterih zakulisnih intrigantov. Samo po sebi se razume, da pa tudi interesi kapitala niso v soglasju z interesi organiziranega delavstva in da je od te strani zato odpor razumljiv. Uverjeni smo, da bodo intrige in nerazumevanje za našo upravičeno stvar med našimi ljudmi kmalu odpadle. Delodajalec pa bo končno tudi moral uvideti, da je najbolje, če živi z organizacijo in z organiziranim delavstvom v znosnih medsebojnih odnosih.

STAVBNA PODJETJA

Volitve obratnih zaupnikov smo izvedli pri petih stavbnih podjetjih. Stavbinsko delavstvo nam je z njimi izkazalo svoje zaupanje. Zadnje stavkovno gibanje tega delavstva v Sloveniji jim je prineslo popolen dokaz, da se morejo zanesti samo na našo organizacijo, ker samo ta rasno

delo za njihove koristi, dočim drugi prepogosto uganjajo samo demagogijo.

Petanjci

V Petanjcih gradimo nov most. Delo izvršuje trdka »Slograd«. Čeprav je to že renovirano podjetje, vendar ne gre brez nepotrebnega trenja med interesi podjetja in delavca.

Podjetje je odpustilo nedavno 2 letos izvoljena obratna zaupnika, češ, da je nastopilo pomanjkanje dela. Seveda so drugi delavci še naprej ohranili zaposlitev. Čudno, da je ravno za obratna zaupnika dela zmanjkalo in čudno tudi, da podjetje ne ve, da je obratni zaupnik zakonito zaščiteno ter smo morali celo mi na mero-dajnem mestu to dokazati. Po naši intervenciji sta obratna zaupnika zopet pri delu. Ena krivica organizaciji, obratnima zaupnikoma in tudi delavstvu, ki ga zastopata, je tako popravljena.

Podjetje pa delavstvu jemlje njegove pravice še tudi drugod. Ne izvaja zadnjega sporazuma gradbenega delavstva z gradbenimi podjetji, ki ga je g. ban razširil na celo banovino. Omenjeni most se gradi kot banovinsko javno delo. Banovina sama je za povišanje delavskih mezd pokazala največje razumevanje. Zato, da bi moglo gradbeno delavstvo doseči vsaj delno povišanje svojih plač, je banovina pristala, da iz lastnih sredstev delavcem pri banovinskih javnih delih prispeva po 75 p na uro. Tako delodajalci za ta dela ne bi nič prispevali povišanju delavskih mezd do 30. avgusta in šele po 30. avgustu pa samo 25 p na uro. »Slograd« pa se je postavil na stališče, da so banovinska javna dela državna dela in da gredo zato povišice glasom omenjenega sporazuma šele od 30. avgusta dalje. Tako bi podjetje od banovine za delavstvo prejelo po 75 p na uro za vsakega delavca in bi jih spravilo v svojo blagajno, mesto da jih izroči delavcem, katerih last so ti prispevki. Mislimo, da ta način postopanja in samolastnega tolmačenja sporazuma na škodo delavstva, podjetju »Slograd« ni v čast. Delavstvo pa naj bo brez skrbi. ZZD jim bo njih pravice izvojevala. S temi ubogimi parametri delavskega zaslužka se kapital ne bo redil.

Slatina Radenci

Že dalje časa vodimo z ravnateljstvom uprave našega zdravilišča pogajanja za zvišanje delavskih plač. Najpreje nam je bilo rečeno, da jih ne morejo povišati, dokler konkurenca v Petanjski slatini istega ne stori. Ko smo v Petanjski slatini plače na novo uredili in dosegli primerno zvišanje, smo upravičeno pričakovali, da bomo sedaj v Radenski slatini z lahkoto uspeli. Toda varali smo se. Ravnateljstvo se je zmikalo na vse strani, da niso vsa podjetja zvišala mezd, da oblast ne zahteva kaj takega, da ni še resnična potreba za zvišanje, da ni med delavstvom take stiske, da delavci tudi nič ne zahtevajo, marveč jih samo ZZD k temu ščuva. Čeprav je ob danih razmerah kar naravnost škoda pri takih stvareh zgubljeni čas, moramo dokazovati upravičenost zahtev delavcev in jih bomo dokazovali toliko časa, dokler ne uspemo. Ko pride lastnik zdravilišča, se bomo po naših obratnih zaupnikih z njim ponovno pogajali. Pričakujemo, da bomo deležni pravičnega razumevanja težkega položaja delavstva in da bodo tako njegove upravičene zahteve v celoti sprejete.

NAŠ BOJ V ZDRAVILIŠČU

V zdravilišču so se sobarice organizirale v ZZD. Njihove plače z vsemi dohodki dosežejo mesečno komaj 600.— din. Uredba o minimalnih mezdah za gostinjsko osobje določa dosti lepše življenjske pogoje za osobje. Bili smo prepričani, da se zdravilišče ne bo niti najmanj pomisljalo plače sobaricam prilagoditi po tej uredbi, toda zopet smo se varali. Podjetje se je kratko malo postavilo na stališče, da ta naredba za nje ne velja. Podjetje po lastni trditvi sedaj ni nobeno gostinjsko podjetje, marveč le kraj za ljudsko zdravljenje. Končno smo se zedinili, da naj Delavska zbornica v Ljubljani poda svoje mnenje o značaju zdravilišnega podjetja.

NAŠ USPEH V BORAČEVEM

Za obrat Boračevo pa smo vendar dosegli, da se bo vozačem in nalagačem njihova plača po pogodbi pravilno izplačala. Kljub obljubam ravnateljstva je obratovodja Boračevo stvar vedno zavladoval. Mesto da so se plače povišale, so bile celo za več kot 25 p na uro znižane. Kar pri štirih mezdih izplačilih se je to ponavljalo. Delavci so bili zato upravičeno zelo nejevoljni in so hvaležni agilnemu podružničnemu odboru, kakor tudi zastopniku centrale za njihovo vztrajno prizadevanje in za uspehe, ki jih je to prizadevanje zanje rodilo.

Delo naših podružnic je sicer nekoliko ovirano, ker so kar trije glavni odborniki: predsednik, tajnik in blagajnik na orožnih vajah. Toda po naročilu centrale smo takoj poskrbeli za namestništvo, ki se resno prizadeva, da vpoklicane v celoti nadomesti.

Puconci

Delavci opekarne v Puconcih so že dosegli potom ZZD svoje prve uspehe. Le malo časa je že kar so se pridružili naši organizaciji, pa so že ponovno deležni uspehov naših prizadevanj. Priborili smo jim najprej pravico do rednih podpor pri Borzi dela, ko so bili brezposelni, sedaj pa smo dosegli povišanje plač, najprej akordantom, potem pa tudi še ostalim delavcem.

Velenje

Pri nas cene stalno naraščajo; za vzgled naj služijo sledeči podatki: Delavec je s tričlansko družino v mesecu maju potrošil 1661 din; v juniju pa za 1803 din, a za 5 člansko družino je znašal nakup v maju 1922 din; v juniju pa: 2304 din; za 8 člansko družino je znašal račun v mesecu maju: 2607 din; v juniju je bil porast na 2607 din, a je nakupil delavec v isti količini iste stvari kot minuli mesec. Cene so v Sloveniji mnogo višje nego v ostalih krajih na jugu naše države.

Vrhu tega, ko cene rastejo na živilih, bi mogle tudi plače avtomatično se dvigati, a je ravno narobe. Delo v akordu se je znižalo, da že ni veliko več razlike od prejšnjih akordov, a zahteva se pa ista storitev kot prej, ko so bile cene pri živčju nižje.

Delavec že skoro za borno hrano ne bo več zaslužil, kako naj potem še s praznim želodcem dela čudežne uspehe pri delu, ki oslabi um, telo in krepost človeka, vrhu tega pa še izgubi veselje do dela. Dobra in postena plača napravi dobrega in zvestega delavca, slaba plača pa ga napravi nezaupnega.

Posebno v Sloveniji, ki je obmejna pokrajina, bi mogli biti delavci še posebej izdatno boljše plačani, da ne bodo postali malodušni, ker je že itak vse polno hujšakaev na eni strani za komunizem, na drugi strani za fašizem. Navadno so pa hujskači le tisti, ki jim dobro gre in še niso občutili prav nobene krize, gre se jim le za kaka korita kot n. pr. naši salonski komunisti, ki niso v času praznovanja delovnih dni občutili nobenega pomanjkanja in so delali vse dni v mesecu. Zato naj se dosežanje doklade spremene v cele plače; isto naj velja to tudi za akord, ker to ni nič drugega kot izigravanje ubogih delavcev, ker mnogi res ne zna izračunati na dotičnih procentih koliko da zasluži.

Maribor

Delavstvo, zaposleno v umetnem mlinu Vindiš Ivan v Mariboru, organizirano v Zvezi združenih delavcev, je predložilo podjetniku osnutek kolektivne pogodbe, v kateri je zahtevalo zraven zakonitega 8-urnega delovnega časa tudi povišanje mezd. Podjetnik se je precej časa upiral ustreči upravičenim zahtevam delavstva, tako, da je končno morala poseči vmes oblast, kjer naj bi se bil ta spor mirnim potom likvidiral. Prišlo je do dveh pogajanj na Mestnem poglavarstvu. Podjetnik ni pokazal nikakega razumevanja po zboljšanju urnih mezd, kakor se je odločno tudi upiral uvesti 8-urni delovni čas. Končno se je pri drugih pogajanjih vdal ter pristal na 8-urni delovni čas, a mezde je hotel zvišati le za malenkost in še to samo nekaterim delavcem. Ker zastopnik delavstva temu predlogu ni mogel, niti smel ugoditi, so se pogajanja razbila, ter je delavstvo v petek, dne 14. t. m. stopilo v stavko.

Podjetnik se ob nastopu stavke sicer ni nahajal v Mariboru, pač pa se je vrnil takoj, ko je bil obveščen, ter pozval delavstvo v pisarno in pristal na zahtevani povišek mezd. Delavstvo je zahtevalo, da se takoj stopi v pogajanja in naj podjetnik podpiše kolektivno pogodbo. Po kratkih pogajanjih se je sklenil sporazum, po katerem je podjetnik pristal na 100% zahtevek delavstva glede mezd, kakor tudi na 8-urni delovni čas. Tako je stavka trajala samo 24 ur, kar je menda edini primer v Mariboru. Delavstvu moramo samo častitati na uspehu ter dati vse priznanje, ker je tako solidarno nastopalo. Zavedalo se je v polni meri, da le skupnost lahko veliko doseže, posameznik pa malo ali pa celo nič. To naj bi bil dokaz, da se Zveza združenih delavcev za svoje člane v polni meri bori za njihov boljši položaj, zato kličemo še vsem delavcem v Mariboru in okolici, naj se v čim večjem številu or-

ganizira v naši slovenski katoliški organizaciji Zvezi združenih delavcev.

Zaradi prepovedi zborovanj in sestankov opozarjamo vse naše člane, kakor tudi vse tiste, kateri še niso organizirani v naši organizaciji, da je naša pisarna odprta vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. ure zvečer v Sodni ulici 9, I. nadstropje, kjer se lahko vsak prijavi kot član, odnosno dobi vse potrebne informacije. Čim bodo zborovanja zopet dovoljena, bomo sklicali velik delavski shod, kjer bomo javno povedali, kdo smo, kaj smo do zdaj naredili in kaj imamo na programu, da uredimo tako, da bo naš slovenski delavec prišel do tistih pravic, ki mu po božjih in človeških postavah pripadajo. Za zdaj pa kličemo vsem našim članom, naj povsod in pri vsaki priliki propagirajo naš program ter pridobijo še novih članov, kajti čim več nas bo, tem sijajnejša bo naša zmaga.

Ljubljana - gradbeni

V nedeljo dopoldne so imeli ljubljanski stavbinci širšo sejo. Dnevni red je bil pester in zanimiv. Storjeni so bili sklepi. Sprejeti so bili važni sklepi glede poenostavljenja društvene administracije ter inter-nega poslovanja podružnice.

Seje se je udeležilo precejšnje število delavskih zaupnikov, kateri so prejeli od funkcionarjev potrebna navodila za delovanje na terenu. Ugotovljeno je bilo, da ima neka nam nasprotna organizacija gradbenih delavcev po več moči, ki delajo samo zato, da iščejo člane ter pobirajo članarino, toda kljub temu so njihovi uspehi le majhni. Ako pomislimo, da dnevno pristopa k nam večje število delavstva iz lastnega nagiba, brez vsake agitacije in terorja, moramo biti na svoje delo samo ponosni. To je jasen dokaz, da prihaja delavstvo do spoznanja, da je naša pot pravilna in to je za nas največje zadoščenje in najboljšje plačilo.

Seje se je udeležil zastopnik centrale tov. Breznik, kateri je temeljito obdeloval svetovne dogodke ter nam dokazoval kako so pri vsem tem tangirani delavski interesi. Delavstvo ima v državi tako važno vlogo, da mora vsaka vlada na to resno računati. Zato se po mora delavstvo teh svojih pravic v polni meri zavedati in mora vse dogodke zasledovati ter biti vedno in o vsem informirano. Vsak naš delavec a še posebno vsak delavski zaupnik, mora biti dobro izvežban in izšolan da v danem trenutku lahko prevzame odgovornejše in važnejše mesto.

Seja je trajala dobre tri ure in navzoči so se razšli zadovoljni in okrepčani z novimi močmi in direktivami.

Jesenice

Strokovne organizacije pri KID so. podjetju poslale vlogo, s katero so zaprosile za pogajanja za zvišanje mezd. KID je organizacije povabila na razgovor in jim je 20. t. m. stavila svoje predloge. Po tem predlogu bi podjetje plačalo za nazaj za mesec april in maj enkratno izplačilo v znesku 1 milijon 135 tisoč dinarjev. Ta znesek bi se razdelil v maju in aprilu za poslenemu delavstvu sledeče:

82 mladoletnih delavcev, vajencev in učencev po 115.— din;
107 žensk (delavke in dninarice) po 215.— din;
2145 delavcev (v I., II. in III. skupini) po 215.— din;
1698 delavcev (v IV., V. in VI. skupini) po 175.— din;
254 delavcev (v VII. in VIII. skupini) po 135.— din;
14 vratarjev po 175.— din;
44 gašistov po 135.— din;
oženjeni za zakonsko ženo (1700 žena) po 115.— din;
oženjeni za otroke (3150 otrok) po 35.— din.

Od meseca junija vstevši naj bi delavstvo prejelo redne mesečne doklade takole:

vsak delavec dobi na vsako dnino 5 din; poročeni za zak. ženo mesečno 180 din; poročeni za otroke do 14 leta 50 din.

S temi dokladi naj bi bila izravnana mezda delavstva pri KID v sorazmerju s porastom draginje, kakor jo izkazuje splošni in še posebni jeseniški lokalni življenjski indeks.

Strokovne organizacije so ugotovile, da so osnove izračunavanja, kakor jih je prikazala KID, povzročene in da je potrebno, da se na predlog KID pridoda še 3.88%, da bo plača delavstva v sorazmerju z narastlo draginjo in da je tako ponudek podjetja glede doklad mesečno prenizek za 386.700.— din. Delavstvo zato na predloge podjetja ni pristalo in se pogajanja za sporazum med KID in med organizacijami še nadaljujejo.

Ziri

Vkljub slabim dogodkom, ki se vrše zunaj v svetu, se naša organizacija dobro drži. Zato moramo pa v današnjih časih še prav posebno skrbeti za procvit organizacije in da se vsi, ki delamo, znajdemo. (Nadaljev na 4. str.!)

Naj ne bo delavca v naših vrstah, ki bi samo kritiziral, pri delu pa stal na strani. Saj to največ škoduje organizaciji. Zato pojdimo vsi kot en mož na delo za našo katoliško strokovno organizacijo in za boljši kos kruha.

Naše geslo naj bo: Vsi, ki ste pripadniki katolištva, v vrste Zveze združenih delavcev!

Zveza združenih delavcev je edino prava narodna strokovna organizacija slovenskega delavstva. Zato vsak pošten delavec v njene vrste!

V petek bo širša seja, na katero vabimo članstvo.

Iz centrale

NOVI DELEGATI ZZZ ZA JUGORAS

Delegati ZZZ v glavnem odboru Jugorasa so bili doslej: Gasar Albin, referent centralnega tainištva Delavske zbornice v Beogradu in Križman Andrej, urednik »Slov. delavca« v Ljubljani. V izvršnem odboru Jugorasa je bil delegat ZZZ Preželj Franc, referent D. Z. v Ljubljani.

Ob ostavki Križmana Andreja namesto delegata v glavnem odboru Jugorasa je ZZZ zamenjala tudi ostala delegata v glavnem in izvršnem odboru Jugorasa. Za delegata v glavni odbor je določila: člana svojega predsedstvenega odbora Langusa Jožefa in Piriha Milkota, v izvršni odbor pa Slapšak Franceta, uradnika senata v Beogradu.

Gorje pri Bledu

V okolici naše podružnice ZZZ je poleg delavstva tovarne KID nekaj oddelkov delavstva po raznih lesnih industrijah. To delavstvo opazuje življenje naše organizacije, pa tudi njene uspehe. Ni čudno, če so vsi delavci v teh podjetjih zaželeli, da bi bili tudi oni deležni socialne zakonodaje in vseh pravic, ki jih jim ta daje. Lesni delavci delajo namreč navadno dnevno po 11 ur, ponoči pa celo po 12 ur, a ne prejajo za to nobenih doplačil za nadurno delo. Enako jim podjetnik ne nudi tudi nobenih plačilnih izkazov, da bi vedeli, koliko raznih odtegljajev se jim zaračuna na njihov skromni zaslužek.

V preteklih dneh je delavstvo na žagi »Gorjana d. d.« hotelo imeti sestanek, da bi se razgovorilo o pravični obrambi svojih interesov. V teh dneh je bilo pač lahko tak sestanek onemogočiti. Toda delavstvo si je to dobro zapomnilo in naj podjetnik nikar ne misli, da je s tem organizacijo ubil in delavstvo oplasil, da bi odstopilo od svojih upravičenih zahtev. Tem iskreneje se bomo sedaj strnili okrog ZZZ. Večinoma smo se že itak v njej vključili, ostali se bodo pa sedaj. Organizacija pa bo v našem imenu tudi brez sestanka lahko stavila naše zahteve in izvojevala zmago naši stvari.

Maribor — gradbeni

Naša organizacija lepo napreduje kljub nasprotovanju naših nasprotnikov, ki širijo laži da ZZZ ne bo dolgo obstajala. Reče, če s kakšnimi tolažili se tolažijo. Je pač tako, da njihovih organizacij že davno ne bo, mi pa bomo še ostali in vodili slovensko delavstvo. Naše vrste zato kljub vsem prizadevanjem nasprotnikov stalno naraščajo in upamo, da ni daleč čas, ko bo vse gradbeno delavstvo v Mariboru v naših vrstah.

Kakor v Ljubljani, trosijo tudi pri nas njihovi agitatorji okrog sebe same laži. Tudi pri nas si prilajajo reveži ves uspeh, da je stavka gradbenega delavstva srečno uspela. Mi pa vemo, da je samo zasluga ZZZ in drugih pametnejših, da niso uspeli s ponesrečeno stavko, ki so jo hoteli doseči. Kaj jim mar delavska revščina, samo, da dosežejo svoje propagandne namene. Hoteli so nezadovoljnih delavcev, da bi jih lažje pridobili za svoje boljše namere. Nič jih ni sram laži in prevar, samo, da z njimi pridobijo novih članov in da zraste njihova članarina, od katere potem plačujejo svoje agitatorje. Zato tudi agitatorji tako pridno delajo in razdirajo na škodo delavcev, ker iz njihove visoke članarine lahko prejema čedne honorarke.

Naša podružnica priredi dne 7. julija na vrtu gostilne Kristovič, Studenci, Krekova 26. za naše člane in za prijatelje vrtno veselico. Tam se zberemo vsi, ki pošteno delavsko čutijo in mislijo, da se po trdem delu tudi nekoliko porazveselimo.

*

Nekateri sezonski delavci za časa zaposlitve organizacije nočejo poznati. Čeprav je naša članarina tako majhna, da komaj zadostuje za upravne stroške organizacije pri največjem varčevanju, te članarine nočejo plačati. V izvensezonskem času pa potem prihajajo za drugim in prosijo, da bi jih sprejeli kot brezposelne člane. Ko so pa včlanjeni pa želijo vseh mogočih ugodnosti, ki bi jih jim organizacija morebiti mogla priboriti. Vsem ta-

Svet v frontah

PREMIRIJE NA EVROPSKI CELINI

Pod to rubriko smo do 10. maja objavljali kratek pregled dogodkov, ki tičejo ali so v zvezi s sedanjo svetovno vojno. Od tega časa poročil nismo prinasali radi pomanjkanja prostora in ker so se dogodki odigrali s tako bliskovito naglico, da ti pregledi našim čitateljem ne bi mnogo koristili in smo poleg tega prepričani, da so se tozadevno informirali itak iz dnevnega časopisja.

V torek, dne 25. junija ob 1 uri zjutraj je bila zaključena faza bojev, ki je začela 10. maja. V tem razdobju je Nemčija z bilskovito naglico v 4 dneh prisilila k kapitulaciji Holandsko, v 7 dneh Belgijo in končno še Francijo. Dne 11. junija je stopila v vojno tudi Italija in je zato bilo premirje s Francijo uveljavljeno šele po podpisu premirja med Francijo in Italijo. Pogoji premirja so za Francijo zelo trdi. Ostane torej samo še Anglija kot vojskovoji tabor z Nemčijo in Italijo kot nasprotnika in se v najkrajšem času pričakuje nemška ofenziva na Anglijo.

NA BALTIKU

Važen dogodok zadnjega časa je zasedba malih baltskih držav Estonske, Letonske in Litvanske po sovjetskih četah in uvedba sovjetske vladavine. Sovjetska Rusija se je pri tem poslužila razloga, da te tri države niso izpolnjevale določb medsebojnih sporazumov in da je bilo ogroženo življenje sovjetskih vojakov, garnizoniranih v teh državah na podlagi lanskoletnega sporazuma s Sovjetsko Rusijo.

NA BALKANU

Zmaga nemškega orožja je imela tudi svoj vpliv na Balkan. Romunija je uvedla totalitaren režim ter bo vsa oblast koncentrirana v rokah kralja Karola. Obstojala bo samo Stranka Naroda, katere funkcionarji bodo imenovani. Predvidevajo se tudi odločni ukrepi proti liberalističnemu gospodarstvu in za zaščito dela.

Turčija, ki je bila vezana s prijateljsko pogodbo tako z zavezniški kakor tudi s sovjetsko Rusijo, je spriči poraza Francije ostala strogo nevtralna ne oziraje se na vstop Italije v vojno.

Iz časopisja

Katoliški delavec ima nalogo spreobrniti in preoblikovati ljudi, ki v njegovi okolici žive, in tudi izboljšati življenjske pogoje. Povsod, kjer je zavedni katoliški delavec: na delu v tovarni ali delavnici, doma v družini, na ulici, v družbi, naj se zaveda, da ga je tja postavil Bog, da bi pomagal svojim tovarišem in jih približeval pravemu smotru.

(»Mi mladi delavci«.)

STRPNOST

»V državi New York so ti gorečnejši opazili (sovražniki Cerkve), da imajo kaznilnice svoje kapele in svoje duhovnike. Takoj so vložili protest na najvišje sodišče, češ da je to proti zakonu o ločitvi Cerkve in države. Sodišče pa jih je na sledeči način zavrnilo: Res bi bilo to proti gori omenjenemu zakonu, če bi država duhovnike plačevala in kapele oskrbovala. Toda za duhovnike skrbijo verniki, kapel pa tudi ni sezidala država, ampak verniki sami od sebe. Če bi jim država to prepevedala, bi se pregrešila proti drugemu zakonu, ki pravi, da se noben državljan ne sme ovirati v izvrševanju svojih verskih nalog.« (»Mi mladi borci«.) — Strpnost sovražnikov Cerkve se je tako izkazala, odšli pa so vseeno izpred sodišča z dolgimi nosovi.

SOCIALNO ČUTEČA OBLAST

»Poznato nam je več, da u Dravskoj banovini postoji broj odredaba, koje se specialno odnose na dobro radnika i koje su istovremeno prvenstveni u čitavoj našoj zemlji.« (»Jug. Radnik«.)

PES IN MAČKA

»Dopisniku, ki je v »Delavski pravici« z dne 13. t. m. napisal članek pod naslovom »Če lažeš, nekaj bo ostalo«, odgovarjamo samo tole: Ako stopiš mačku na rep, zavcili.«

Doslej smo bili navajeni, da je le pes zavcnil, maček pa zamijavkal.

V Trbovljah pa sta pes in maček socialistična Zveza rudarjev in JSZ. Pri skupni socialistični skledi sedita in se tepeta za njeno vsebino ter drug drugemu stopata na rep in cvilita in mijavkata.

ZAGORJE

»Delavska pravica« št. 23:

»Zgodilo se je, da sta stopila iz naše skupine rudarjev JSZ dva stopila. Kržišnik Engelbert in Jekšever Franc. Izbrala sta si pot v 100% katoliško delavsko organizacijo Jugorasa (ZZZ) namreč mislijo), na novo pa smo organizirali šest članov. Vsekakor napredek!«

Tako lepo JSZ izračuna napredek. Zakaj ni navedla kar samo enega rudarja, ki je prestopil iz JSZ v ZZZ? To bi bil še lepši napredek, namesto 2:6 bi bila 1:6. To bi bilo čisto lepo, če bi članstvo novoustanovljene ZZZ podružnice ne imelo vključenih še drugih rudarjev, bivših članov JSZ, ki so zdaj njo zapustili. Dva rudarja pa še odbora ZZZ predstavljati ne moreta, kaj šele podružnico! Tako je JSZ v Zagorju vsekakor napredovala nazaj.

»TRGOVSKI LIST« št. 70

»Združenje čevljarjev v Ljubljani je sklenilo, da se zaradi podražitve usnja po-

kim povemo že danes, da v izvensezonskem času t. j. od oktobra meseca dalje v našo skupino gradbenega delavstva ne bomo sprejemali brezposelnih članov. Le tisti, ki v času redne zaposlitve pristopijo, bodo ohranili članstvo in z njim pravice v času brezposelnosti.

Razglas

Krajevni upravni odbor je na svoji seji dne 22. aprila t. l. sklenil predlagati glavnemu odboru, da se za zavarovane člane, ki imajo svoje stalno bivališče v Bohinjskem okolišu, nastavi zdravnik gospod dr. Vlado Wolf v Bohinjski Bistrici. Glavni upravni odbor je ta predlog odobril.

Z ozirom na to obveščamo zavarovane člane, da ordinira dr. Vlado Wolf v Bohinjski Bistrici v svoji ordinaciji v običajnih ordinacijskih urah za vse družinske člane, ki stalno prebivajo v bohinjskem okolišu, to je naselju Nomelj ali pa zapadno od tega naselja. Za dokaz, da je oseba, ki zahteva zdravniško pomoč, upravičena do dajatev za račun Bratovske skladišnice, je potreben bolniški list. Le v nujnih primerih velja kot izkazilo tudi članska izkaznica zavarovanega člana.

Zavarovanim članom samim bo nudil g. dr. Vlado Wolf prvo zdravniško pomoč v primerih nujne potrebe. Zaradi nadaljnega zdravljenja pa se morajo oboleli člani zglasiti pri skladiščnem zdravniku na Jesenicah, kadar jim zdravstveno stanje dopušča.

Zastopniki Jugorasa v Bolgariji

Skupina zastopnikov jugoslovanskega delavstva, organiziranega v Jugorasa, ki je prišla v Sofijo, si je ogledala rudniško središče v Perniku. Jugoslovanskemu delavstvu so Bolgari privedli topel sprejem.

Skupina je v Sofiji položila venec na srbskem vojaškem pokopališču in na grob bolgarskega neznanega vojaka. Pred spomenikom je bila postavljena častna četa. Pri tej priliki je v imenu Jugorasa govoril Raka Milutovac, v imenu bolgarskega vojnega ministrstva pa kapetan Mindžev. Zastopniki Jugorasa so tudi bili sprejeti pri trgovinskem ministru Zagorovu, ki je poudarjal velik pomen delavskih sindikatov za obe državi ter potrebo vzajemnih obiskov. Zastopnike Jugorasa je naprosil, naj izroče njegove najlepše pozdrave predsedniku Jugorasa in njegovemu prijatelju Dragiši Cvetkoviču, predsedniku kralj. vlade. Po sprejemu na bolgarskem dvoru je jugoslov. poslanik na bolgarskem dvoru dr. Milanović privedil v prostorih jugoslovanskega poslanštva velik sprejem.

Bolniški red

Zavarovanci so dolžni, da upoštevajo predpise in navodila, ki jih izda Okrožni urad in s katerimi ureja dolžnosti, ki jih imajo zavarovanci v zavarovalnem primeru. Ti predpisi skupaj sestavljajo tako zvani bolniški red. V glavnem so ti predpisi vsebovani že v zakonu in statutu. Urad pa je upravičen, da izdaja še svoje posebne predpise, ki imajo v glavnem namen, da zagotovijo upoštevane določbe zakona in statuta od strani zavarovancev in da preprečijo zlorabe. Ker so zlorabe še vedno mnogoštevilne in zneski, ki jih prejema najrazličnejši izkoriščevalci, visoki, ima urad ne samo pravico, temveč tudi dolžnost, da vse stori, da kolikor mogoče prepreči tako nesocialno oškodovanje zavarovancev in resnih bolnikov. Zato mora urad zahtevati, da se zavarovanci drže predpisov in reda. Zavarovanec ne sme delati, kar sam hoče, ako od zavarovanja zahteva, da mu nudi dajatev in pomoč. Napačno je, ako so zavarovanci ne-disciplinirani, da dela vsak po svoji glavi in trmi! Čim manj je discipline in reda, tem ostrejši morajo biti formalni pogoji za dajatev. Čim več je na svetu poštenosti, tem manj je treba zakonov in kazni.

Če zdravnik odredi, da mora član ostati v postelji, se mora bolnik tega držati. Član ne sme med boleznijo delati. Ako dela, krši bolniški red. Ako zdravnik odredi, da mora bolnik ta in ta dan ponovno na pregled, se mora bolnik temu odzvati, in sicer naj kliče zdravnika na dom. Ako bolnik te odredbe ne upošteva, je urad upravičen, da hranarino in druge dajatev zadrži ali ukine tako dolgo, dokler se ne prepriča, da je član res tako bolan, da ne more osebno k zdravniku.

Zdravnik ima pravico in dolžnost, da sam določi način zdravljenja na domu, v bolnišnici, v nezdodni stanici itd. Ako se bolnik ne pokorava, krši bolniški red in do denarnih dajatev nima pravice.

Bolnik se mora držati predpisanih ordinacijskih ur itd.

Zavarovanci morajo vedeti, kaj smejo in kaj ne smejo. Nepoznanje predpisov nikogar ne opravičuje. Vsakdo je dolžan, da se pouči o predpisih, ki veljajo zanj v socialnem zavarovanju. Tako je povsod v življenju in ni vzroka in povoda, da bi v delavskem zavarovanju smelo in moglo biti drugače. Ako se kdo zaveda svojih pravic, se mora istočasno zavedati tudi svojih dolžnosti.